

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ
ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

- ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ
- ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
- ΔΙΑΦΟΡΑ

Τὸ ἄρθρον τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Συντάξεως

**ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΙΤΗΜΑΤΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ «ΚΗΡΥΞΙ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ»**

Ὁλόκληρος ὁ κόσμος συγκλονισμένος παρακολούθησε τὴν τραγωδία, ποὺ ἐκτυλίχθηκε στὴν Νέα Ὑόρκη καὶ στὴν Οὐάσιγκτον. Μὲ φρίκη καὶ ἀποτροπιασμό εἶδε τὰ καταληφθέντα ἀπὸ τοὺς τρομοκράτες ἀεροπλάνα νὰ πέφτουν στὸ Πεντάγωνο καὶ στοὺς «δίδυμους» οὐρανοξύστες, στοὺς ὁποίους στεγαζόταν τὸ «Παγκόσμιο Κέντρο Ἐμπορίου». Θυμαστά ἐπιτεύγματα τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς καὶ τῆς Τεχνολογίας, –ποὺ μέσα στὸ κέντρο τοῦ Μανχάταν ὑψώνονταν ἐπιβλητικὰ πρὸς τὰ γαλάζια πλάτη τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἴλκυαν ἐκ τοῦ μακρόθεν

ξί ἰδιότυπου πολέμου» ἡ γενεσιουργὸς αἰτία πολλῶν ἀλλαγῶν στὸ διεθνὲς πολιτικὸ καὶ διπλωματικὸ σκηνικὸ καὶ τρίτον ἄρχισε κατὰ ἐλπιδοφόρον τρόπον νὰ εἶναι καταλύτης γιὰ τὴν ἀλυσιδωτὴ ἀνάδυσι λανθανουσῶν θετικῶν πνευματικῶν πραγματικοτήτων καὶ γιὰ τὴν ἀναζωπύρῃσι καὶ προβολὴ περιθωριοποιημένων ἕως τώρα πνευματικῶν ἀξιῶν καὶ αἰτημάτων, ποὺ μὲ κεντρομόλο στροφὴ καταλαμβάνουν σήμερα τὸ κέντρο τοῦ παγκοσμίου ἐνδιαφέροντος. Ὡς ἐπιτραπὴ ἀπὸ χριστιανικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ σκοπιά νὰ ἐπισημάνωμε μερικὲς ἀπὸ τὶς πνευματικὲς αὐτὲς πραγματικότητες καὶ ἀξίες καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ μετὰ τὴν 11η Σεπτεμβρίου 2001 προβαλλόμενα πνευματικὰ αἰτήματα:

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀθηνῶν, Τακτικοῦ Μέλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς
Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

τὰ βλέμματα τῶν ἐπισκεπτῶν τῆς ἀμερικανικῆς μεταπολέως, καθὼς ἀποτελοῦσαν χαρακτηριστικὸ στοιχεῖο τοῦ ἐκπληκτικοῦ μεγαλείου της–, μέσα σὲ ἐλάχιστον χρόνον, ἀφοῦ περιτυλίχθηκαν ἀπὸ τὶς φλόγες καὶ τὰ σύννεφα τοῦ ἀποπνικτικοῦ καπνοῦ, ἔλυσαν κυριολεκτικῶς μέσα σὲ πανύψηλες θερμοκρασίες καὶ κατέρρευσαν θάπτοντας στὰ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καπνίζοντα ἐρεϊπιά τους 6,5 περίπου χιλιάδες ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων: Δισεκατομμύρια θεατῶν τῆς τηλεοράσεως βίωσαν ὅ,τι ἔζησαν κι ἐκεῖνοι, ποὺ τὶς στιγμὲς τῆς μεγάλης καταστροφῆς βρέθηκαν γύρω ἀπὸ τὰ καιόμενα καὶ καταρρέοντα οἰκοδομήματα, βλέποντας καθημερινῶς ἕως σήμερα προβαλλόμενες ἐκ νέου τὶς φρικτικὲς εἰκόνες τῆς τραγωδίας, ποὺ προκλήθηκε ἀπὸ τὰ ἐπιμελῶς σχεδιασμένα βάρβαρα καὶ ἀπάνθρωπα κτυπήματα τῶν τρομοκρατῶν.

Ὅρθως τονίσθηκε ὅτι ἡ 11η Σεπτεμβρίου 2001 θὰ ἀποτελῇ σταθμὸν καὶ ὁρόσημον στὴν Παγκόσμια Ἱστορία, διότι ἀφ' ἐνὸς σημαίνει τὴν ἀπαρχὴ πολλῶν ἀλλαγῶν στὴν καθημερινὴ ζωὴ τῶν κατοίκων τοῦ πλανήτου μας, ἀφ' ἑτέρου εἶναι μὲ «κήρυ-

1. Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ ἐστιάσωμε τὴν προσοχή μας στὴν ἀναζωογόνησι τῆς εὐλαβείας τῶν κατόικων καὶ τῶν ἐπισκεπτῶν τῆς Ν. Ὑόρκης. Χιλιάδες ἀναμμένα κερία καὶ δέσμες πολύχρωμων λουλουδιῶν ἀποτελοῦν τὸ σκηνικὸ γύρω ἀπὸ τὰ ἐρεῖπια τῶν οὐρανοξυστῶν. Ἐκεῖ ἄνθρωποι συναδελφωμένοι, πιασμένοι χέρι μὲ χέρι καὶ μὲ μάτια πλημμυρισμένα ἀπὸ δάκρυα ὑψώνουν καρδιές καὶ βλέμματα πρὸς τὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ ζητήσουν τὴν ἐξ ὕψους παρηγορίαν καὶ νὰ προσευχηθοῦν ὑπὲρ τῆς ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν εὐρόντων φρικτὸν θάνατον μέσα σὲ θερμοκρασίες πολλῶν ἑκατοντάδων βαθμῶν καὶ κάτω ἀπὸ τόνους ἀτσαλιοῦ καὶ τσιμέντου. Συναισθανόμενοι τὸ τοῦ ψαλμωδοῦ «ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου τὸν Θεὸν ἐξεζήτησα» (Ψαλμ. οστ', 3) παρακαλοῦν τὸν Θεὸ νὰ συγχωρήσῃ τὶς ἁμαρτίες τους, νὰ τοὺς ζωντανεύσῃ τὴν πίστι τους καὶ νὰ χαρίσῃ στὸν κόσμον τὴ δικαιοσύνη, ἡ ὁποία εἶναι τὸ θεμέλιο τῆς εἰρήνης.

2. Καταπληκτικὰ εἶναι τὰ στιγμιότυπα τῶν συνομιλιῶν ποὺ εἶχαν διὰ τῶν κινητῶν τηλεφώνων μετὰ συγγενεῖς τοὺς εἴτε μερικοὶ ἐπιβάτες τῶν καταστραφέντων ἀεροπλάνων εἴτε μερικοὶ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ κἀγκαν ἢ καταπλακώθηκαν στοὺς καταρρέυσαντες οὐρανοξύστες. Στὶς συνομιλίες αὐτὲς

ἀποκαλύπτονται θησαυροὶ τρυφερῆς ἀγάπης, πού συνδέει συζύγους, γονεῖς καὶ παιδιά, ἀδελφία, φίλους, συναδέλφους. Συγκινητικὲς εἶναι οἱ διακηρύξεις τῶν κατὰ θαυμαστὸν τρόπον διασωθέντων, πού ἐκφράζουν τὴν εὐγνωμοσύνη καὶ ἀφοσίωσί τους στὸν Θεό.

Σ' αὐτὰ πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ ἄλλα ἀξιόλογα γεγονότα: Πολλοὶ μέσα στοὺς οὐρανοξύστες δὲν ἔτρεξαν νὰ σωθοῦν, ἀλλὰ πέθαναν προσπαθώντας μὲ αὐτοθυσίαν νὰ σώσουν συναδέλφους ἢ ἀγνώστους συνανθρώπους των. Ἐξ ἄλλου πολλοὶ ἀστυνομικοί, διασώστες καὶ ἐκατοντάδες πυροσβεστῶν προσέφεραν τὴν ζωὴ τους σπονδῇ στὸ βωμὸ τοῦ κατήκοντος καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς κινδυνεύοντες συνανθρώπους.

Συγκινητικὸ εἶναι καὶ τὸ θέαμα θλιμμένων, πού ἐνῶ ἔχασαν τὴ γυναῖκα τους ἢ τὸ παιδί τους, ἐκφράζουν τὴ χριστιανικὴ συγχώρησι πρὸς τοὺς παρανοικοὺς τρομοκράτες.

Ἄγνωστοι σπεύδουν νὰ δώσουν αἷμα γιὰ τοὺς τραυματίες, συνενώνονται ἀδελφωμένοι στὰ ἐρείπια μὲ ἄλλους, γιὰ νὰ προσευχηθοῦν, γιὰ νὰ συμψάλουν, γιὰ νὰ ὀργανώσουν συναυλίες πρὸς τόνωσι τοῦ φρονήματος. Οἱ ναοὶ γεμίζουν ἀπὸ πιστοὺς, πού ἀπευθύνουν στὸν Θεὸ ἐπιμνημόσυνης δεήσεις. Τὰ παιδιά ὀργανώνουν χορωδίες καὶ ἐκθέσεις ζωγραφικῆς, γιὰ νὰ ἐκφράσουν τὰ ἀλληλέγγυα συναισθήματά τους. Μεγάλα χρηματικὰ ποσὰ ἀπὸ δωρεὰς συγκεντρώνονται γιὰ τὶς πληγεῖσες οἰκογένειες. Χαρακτηριστικὸ εἶναι καὶ τὸ παράδειγμα τῆς –κατόπιν πρωτοβουλίας τοῦ Δημάρχου Ἀθηναίων καὶ ἐλληνικοῦ τηλεοπτικοῦ σταθμοῦ– συγκεντρώσεως καὶ στὴν Ἑλλάδα μεγάλου χρηματικοῦ ποσοῦ πρὸς ἀνοικοδόμησι στὸ Μανχάταν τοῦ ἱστορικοῦ ἐλληνορθοδόξου ἱ. ναοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου, πού καταστράφηκε ἀπὸ τοὺς ὄγκους τῶν οὐρανοξυστῶν, πού κατέρρευσαν.

Τὸ ὅτι πολλοὶ στὴν Ἀμερικὴ ἀγοράζουν κατὰ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τὶς ἀνάρπαστες ἀμερικανικὲς σημαῖες καὶ ἐκφράζουν τὴ συγκίνησί τους γιὰ τὸν συνεχῶς ἀκουόμενο ἐθνικὸ ὕμνο τῆς Ἀμερικῆς συντελεῖ στὴν ἀνάφλεξι τοῦ πνεύματος τῆς ἐνότητος καὶ τῆς πνευματικῆς ἀλληλοπεριχωρήσεως. Ἡ ἀναβίωσις αὐτὴ ἔγινε ἐκδηλὴ καὶ στὸ παράδειγμα πολλῶν ἐκατοντάδων ἀμερικανικῶν ἀνδρογύνων,

τὰ ὁποῖα ἀνεκάλεσαν τὴν αἴτησι διαζυγίου, πού εἶχαν ὑποβάλει, καὶ ἀναθέρμαναν τὴν ἀγάπη τους μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα τῆς παραδοσιακῆς οἰκογενείας.

Πραγματικῶς, ὅλα αὐτὰ ὑπενθυμίζουν τὸ στίχο τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ, κατὰ τὸν ὁποῖο τὸ χάσμα, πού ἄνοιξε ὁ σεισμὸς (τοῦ βαρβάρου τρομοκρατικοῦ ἐγκλήματος), γέμισε ἀπὸ ἄνθη. Ὅλα τὰ πνευματικὰ αὐτὰ ἄνθη δημιουργοῦν τὴ βεβαιότητα ὅτι δὲν ἔχουν ἀπολεσθῇ οἱ ἐλπίδες γιὰ ἓνα καλύτερο μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Στὸν κόσμον ὑπάρχει ὄχι μόνον τὸ κακόν, ἀλλὰ καὶ τὸ καλόν, πού πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῇ γιὰ νὰ νικήσῃ τὸ κακόν. Ὁ Ἀπ. Παῦλος τονίζε «*Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν*» (Ρωμ. ιβ', 21).

3. Χαρακτηριστικὸν εἶναι καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι πολλοὶ μέσα στοὺς οὐρανοξύστες πρὸ τοῦ θανάτου των ζητοῦσαν συγνώμην ἀπὸ τοὺς ἰδικούς τους καὶ μὲ εἰλικρινῇ μετάνοια ἰκέτευαν τὸν Θεὸ γιὰ συγχώρησι.

Ἀλλ' ἡ ἐκδήλωσις τῆς ἀτομικῆς αὐτῆς μετανοίας πρέπει νὰ γίνῃ κίνητρον πρὸς προβολὴν τοῦ αἵματος γιὰ συλλογικὴ μετάνοια. Ἡ ἐπιδίωξις τῆς ἐπιβαλλομένης προσαγωγῆς τῶν ἐνόχων ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης καὶ ἡ ἀναγκαία διεθνὴς συνεργασία γιὰ τὴν πάταξι καὶ ἐξάλειψι τῆς τρομοκρατίας καὶ τὴν ἐπικράτησι τῆς διεθνoῦς ἐννόμου τάξεως δὲν πρέπει νὰ ἐκφυλισθοῦν σὲ ἐνεργοποίησι «ὀργουελικῶν» μηχανισμῶν καταπατήσεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ σὲ ὑποδαύισι τοῦ μίσους ἐκδικήσεως, πού δὲν θὰ περιορισθῇ στὴν ἐπίπονη καὶ μακρόχρονη ἀναζήτησι τῶν φανατικῶν ἐγκληματιῶν καὶ στὴν ἐκρίζωσι τῶν πραγματικῶν γενεσιουργῶν αἰτίων τοῦ παθολογικοῦ φαινομένου τῆς τρομοκρατίας, ἀλλὰ καὶ θὰ προκαλέσῃ τὴ θανάτωσι ἀθῶων ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων.

Ἡ παντοειδὴς θρησκευτικὴ, πνευματικὴ καὶ πολιτικὴ Ἠγεσία πρέπει μὲ ὑπεύθυνη ἐκδήλωσι συλλογικῆς αὐτοκριτικῆς καὶ ἀληθινῆς μετανοίας νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἐξουδετέρωσι τῶν συνεπειῶν μακροχρονίων σοβαρῶν παραλείψεων ἢ καὶ σφαλμάτων, πού ὠδήγησαν στὴ συνέχισι ἢ καὶ ἐπιδείνωσι τῆς ἐξαθλίωσεως ὁλοκλήρων λαῶν. Ἐὰν ἡ ἐξαθλίωσις αὐτὴ δὲν εἶναι κατὰ σχέσιν αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ τὸ

ποιητικὸν αἷτιον τῆς θανατώσεως τῶν χιλιάδων ἀθώων ἀνθρώπων τῆς Ν. Ὑόρκης, ὅμως χρησιμοποιεῖται ὡς ἓνα ἀπὸ τὰ ὀργανικὰ αἷτια καὶ ὡς ἓνα ἀπὸ τὰ ἄλλοθι τῶν παρανοϊκῶν φανατικῶν τρομοκρατῶν. Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ κηρυχθέντος ἰδιοτύπου μακροχρονίου πολέμου ἐναντίον τοῦ κρυμμένου ἴστοῦ τῆς ἀράχνης τῆς ὀργανώσεως αὐτῶν, πρέπει τὸ ἄλλοθι τους αὐτὸ νὰ ἐξουδετερωθῇ.

Οἱ φρικτὲς εἰκόνες, τίς ὁποῖες καθημερινῶς βλέπομε στὶς τηλεοράσεις· τὰ σκελετωμένα παιδιὰ, ποὺ ὑποσιτίζονται καὶ πεθαίνουν διότι στεροῦνται τροφῆς ἢ νεροῦ ἢ φαρμάκων· ἡ ζωὴ σὲ σκηνὲς μέσα στὸ χῶμα ἢ στὴ λάσπη· ὁ σχεδὸν καθολικὸς ἀναλφαβητισμὸς πολλῶν περιοχῶν· ἡ ἐξευτελιστικὴ ζωὴ γυναικῶν, ποὺ ὑποβάλλονται σὲ ἀποτρόπαιες ἐκτομές, ποὺ μένουν ἀμόρφωτες, ποὺ δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ ἐργασθοῦν, ποὺ ξυλοκοποῦνται μέχρι θανάτου, ποὺ περιτυλιγμένες ἀπὸ τὸ κεφάλι ἕως τὰ νύχια τῶν ποδιῶν περπατοῦν στὸ δρόμο χωρὶς νὰ ἐπιτρέπεται νὰ ὁμιλοῦν· οἱ τεράστιες ἐκτάσεις γῆς, στίς ὁποῖες ὀλοφάνερα καλλιεργοῦνται τὰ φυτά, ποὺ προκαλοῦν τὸ «λευκὸ θάνατο»· τυραννικὰ καθεστῶτα, ποὺ καταπατοῦν καὶ τὰ στοιχειώδη ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ στερεώθηκαν μὲ ἐξοπλιστικὲς συνδρομὲς τοῦ «δυτι-

κοῦ» κόσμου –αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα– καλοῦν ἰδίως τοὺς Χριστιανούς καὶ τίς κυβερνήσεις τους σὲ ἔμπρακτη μετάνοια. Οἱ μεγάλες ἀνθρωπιστικὲς ἀποστολές, ποὺ τώρα μὲ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἰδιορρυθμοῦ πολέμου ἄρχισαν νὰ ἀποστέλλωνται, πρέπει νὰ συνεχισθοῦν πολλαπλάσιες.

Ἐπὶ πλέον πρέπει νὰ ἀφυπνισθῇ ἡ σχετικὴ βούλησις καὶ νὰ ἀναληφθῇ συστηματικὴ προσπάθεια πρὸς ἄρσιν ὅλων τῶν παντοειδῶν μορφῶν τῆς πολιτισμικῆς ἐξαθλιώσεως, ποὺ κατασχύνουν τίς ἀνεπτυγμένες «πολιτισμένες» καὶ «χριστιανικὲς» χῶρες.

4. Ἀλλὰ πρὸς καταπολέμησιν τῆς τρομοκρατίας δὲν ἀρκοῦν τὰ στρατιωτικά, πολιτικοδιπλωματικά καὶ οἰκονομικοκοινωνικά μέτρα. Ἀναγκαῖες εἶναι καὶ πνευματικὲς προσπάθειες, οἱ ὁποῖες πρέπει νὰ κορυφωθοῦν στὴν ὑγιᾶ ἀξιοποίησιν τῶν πορισμάτων τοῦ ἀντικειμενικοῦ χριστιανοῖσλαμικοῦ διαλόγου. Πρέπει νὰ ἀφαιρεθῇ ἐκ τῶν τρομοκρατῶν τὸ ἄλλοθι ὅτι ὁ ἀγώνας τους ἔχει σχέσιν μὲ τὴ σύγκρουσι πολιτισμῶν καὶ μὲ τὴν ἀντιπαράθεσιν Χριστιανισμοῦ καὶ Ἰσλαμισμοῦ. Στίς πνευματικὲς αὐτὲς προσπάθειες, γιὰ τίς ὁποῖες θὰ μιλήσωμε στὸ ἐπόμενο ἄρθρο μας, σημαντικὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ

